

Панова О.О. Компетенція органів Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки/ Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів I міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р./ МВС України, Департамент патрул. поліції України; Харк. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. – Харків: ХНУВС, 2016. – С. 48-51

УДК 342.9 : 351.74

Панова Оксана Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративної
діяльності ОВС факультету № 3 ХНУВС

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У тезах сконцентрована увага на аналізі ролі і значення органів Національної поліції. У їх функціонуванні виділений такий напрям як компетенція в області забезпечення публічної безпеки.

Ключові слова: громадський порядок, безпека, органи внутрішніх справ, міліція, компетенція

Актуальність обраної теми обумовлена об'єктивною необхідністю посилення і поглиблення забезпечення публічної безпеки, що і означає підвищення ролі правоохоронної діяльності, в першу чергу органів, що її здійснюють, тобто органів Національної поліції, з чітким визначення їх компетенції у досліджуваній сфері.

Деякі проблемні питання забезпечення публічної безпеки підрозділами органів Національної поліції були предметом досліджень таких учених, як О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Є. О. Безсмертний, І. П. Голосніченко, Д. П. Калаянов, А. Т. Комзюк, М. В. Корнієнко, Б. Г. Литвак, В. М. Плішкін, Л. Л. Попов, О. Н. Ярмиш та інші. Однак приймаючи до уваги складність досліджуваної проблеми, вона ще залишається дуже актуальною.

Метою тезисів є дослідження компетенції органів Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки. Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі завдання: визначити правову природу сил та засобів органів Національної поліції із забезпечення публічної безпеки; визначити шляхи вдосконалення компетенції органів Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки.

Правове становище сил органів Національної поліції характеризується сукупністю їх прав і обов'язків, закріплених нормами права, тобто тими правами, які надаються державою співробітникам органів Національної поліції у зв'язку з реалізацією наданих їм функцій.

Компетенція сил органів Національної поліції охоплює ті їх дії, які направлені на реалізацію завдань і функцій органів Національної поліції.

Розглянемо, які ж сили мають в своєму розпорядженні органи Національної поліції для виконання завдань із забезпечення публічної безпеки, і деякі проблеми їх стану і використання. В нормативно-правових актах сили

органів Національної поліції, що залучаються до забезпечення публічної безпеки, підрозділяються на основні, додаткові, сили, які залучаються за рахунок органів і підрозділів з інших регіонів [1]. Приведена класифікація сил, вимагає конкретизації. На наш погляд, можна виділити сили органів Національної поліції в залежності до їх функцій із забезпечення публічної безпеки, тобто, чи є вона для них головними (основними) або додатковими.

До основних сил органів Національної поліції, що приймають участь у забезпеченні публічної безпеки, на нашу думку, віднесено службу превентивної діяльності, яка безпосередньо створена для забезпечення публічної безпеки; роти поліції особливого призначення і підрозділи патрульної служби поліції.

До основних сил слід віднести також спеціальні моторизовані військові частини Національної гвардії України.

До додаткових сил, що беруть участь у забезпеченні публічної безпеки, слід відносити ті, для яких це завдання не є основним, а лише додатковим. До них відносяться, перш за все, сили державної служби охорони, що мають відповідні повноваження забезпеченню безпеки. Проте проблема надійного забезпечення публічної безпеки обумовлює систематичне залучення інших сил, а саме: співробітників апаратів МВС, ГУНП, УНП незалежно від лінії їх роботи, особовий склад вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, а також пожежні частини і підрозділи [2, с. 184].

В сукупності основних сил по забезпеченню публічної безпеки слід, перш за все, акцентувати увагу на підрозділах патрульної поліції, оскільки вони є ядром всіх сил, що використовуються в забезпеченні безпеки. Формування підрозділів патрульної поліції викликано, перш за все, необхідністю вирішення трьох взаємообумовлених завдань: а) створення професійного ядра; б) збільшення щільності нарядів поліції; в) підвищення ефективності і якості роботи патрульної поліції.

Компетенція сил органів Національної поліції реалізується в межах норм, встановлених законодавчими актами. Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» [3], компетенцію сил органів Національної поліції можна розділити на три групи: 1) право, що сприяє безпосередньому виконанню службових обов'язків; 2) право, що сприяє опосередкованому виконанню службових прав; 3) право, що дозволяє співробітникам активну реалізацію тих, що належать їм конституційних прав і свобод.

До першої групи прав співробітника органів Національної поліції відносяться: а) ознайомлення з документами, що визначають його права і обов'язки відповідно до посад в органах Національної поліції.

До другої групи прав співробітника органів Національної поліції відносяться: а) отримання в установленому порядку інформації і матеріалів, необхідних для виконання посадових обов'язків. Наприклад, це може бути оперативна інформація, технічна або правова інформація та інше; б) відвідувати в установленому порядку для виконання посадових обов'язків підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності; в) ухвалення рішень і участь в їх підготовці відповідно до посадових обов'язків; г) перепідготовка (перекваліфікація) і підвищення кваліфікації за рахунок відповідного бюджету;

д) внесення пропозицій по вдосконаленню організації роботи органів Національної поліції.

Третю групу прав співробітника органів Національної поліції складають:

а) участь за своєю ініціативою в конкурсі на заміщення вакантної посади; б) право на просування по службі (займає особливе місце серед останніх прав посадової особи органів Національної поліції; воно має специфічний характер і є особисто-службовим суб'єктивним правом, оскільки в ньому органічно пов'язані особисті інтереси посадової особи як представника влади і людини, а з іншого боку, і інтереси органів Національної поліції; враховуючи характер і зміст права на просування по службі, воно є індивідуальним); в) об'єднання в професійні союзи (асоціації) для захисту своїх прав, соціально-економічних і професійних інтересів та інше; г) пенсійне забезпечення з врахуванням стажу посадової особи в органах Національної поліції; д) право на грошове забезпечення, що складається з посадового окладу, окладу за спеціальне звання, надбавки за вислугу років та специфічні умови роботи, а також премій за результатами роботи.

Організація забезпечення публічної безпеки як управлінська діяльність нерозривно пов'язана із здійсненням функцій, спрямованих на попередження і припинення порушень. Так, наприклад, відділи (відділення) органів Національної поліції організовують і практично здійснюють забезпечення публічної безпеки, забезпечують особисту безпеку, тобто безпосередньо втілюють у життя профілактичні заходи, припиняють порушення публічного порядку шляхом притягнення правопорушників до відповідальності, а також здійснюють охорону і конвоювання затриманих осіб, видають дозволи на придбання і збереження зброї тощо. Такі заходи не охоплюються лише організаційними функціями. Таким чином, організаційні функції органів Національної поліції реалізуються в сукупності з їх тактичними діями, які полягають у застосуванні певних форм і методів безпосереднього забезпечення публічної безпеки, попередженні та припиненні правопорушень, забезпеченні надійного захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від злочинних чи інших антигромадських посягань. Основними факторами, що впливають на організацію роботи органів Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки, є: соціально-економічні умови, при яких підрозділи превентивної служби виконують свої функції, професійна підготовленість кадрів, їхня правова і соціальна захищеність, повнота і якість правового регулювання організації і діяльності підрозділів, які виконують функції із забезпечення публічної безпеки, стан оперативної обстановки тощо. Вплив зазначених факторів визначає процес розвитку форм організації забезпечення публічної безпеки, тактичні прийоми і способи попередження і припинення правопорушень [4, с. 340].

Таким чином, для виконання функцій і реалізації компетенції органів Національної поліції необхідно забезпечити ефективну взаємодію суб'єктів системи МВС та безпосередньо . Така взаємодія повинна базуватись на системі принципів, які формуються одночасно з розвитком і реорганізацією всієї системи правоохоронних органів.

Література:

1. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів і підрозділів системи Міністерства внутрішніх справ України на посилений варіант оперативно-службової діяльності: Наказ МВС від 03.12.2012 № 1111// Офіційний вісник України від 22.01.2013 — 2013 р., № 3;
2. Панова О.О. Компетенція органів внутрішніх справ у сфері охорони громадського порядку і безпеки / О.О. Панова/ Науковий вісник академії муніципального управління. Серія «Право». – 2015. – Вип. . – С. 182-188;
3. Про Національну поліцію: закон України від 02 липня 2015 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу : [http:// www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua).
4. Маліков В.В. Організація охорони громадського порядку підрозділами міліції/ В.В. Маліков/ Публічне право – 2013 - № 1 (9) – С. 339-346;